

Uldis saka: „var iztikt“

TIKŠANAS AR VIENTUĻU JAUNEKLI AUGUSTDORFAS
LATVIEŠU GIMNAZIJA

Kad laiku palaikam Augustdorfas latviešu ģimnazijas audzēkņi izklīst, lai pavadītu brīvdienas pie vecākiem, Uldis Bernics vienīgais paliek Augustdorfā, šaurajā internāta istabīnā. „Zēnam nav kur braukt“, saka kāds no skolotājiem, „māte to pēc otrreizējas apprecēšanās atstājusi, tēvs pirms desmit gadiem viņam kritis.“

Bet Uldis nav nekāds mazais! 1. martā viņam būs divdesmitotrais gads. Skolas gaitās gan viņš vēl sākumā: viņš ir Augustdorfas latviešu tautskolas sestās klases audzēkņis.

Tas viss tik neparasti, bet viņš pats negrib par sevi stāstīt, viņš mūk no sveša cilvēka skata. Kādēļ neļaujiet man palikt vienam? — itkā jautā viņa skatiens. „Viņš vilies cilvēkos“, saka kāds, kas Uldi pazīst vēl no Lībekas, kur viņš bijis Mēzenes kazarmu iemītnieks.

Uldis Bernics dzimis Indrā. Vēlāk ar vecākiem viņš pārcēlies uz Rīgu. Isi pirms Rīgas atstāšanas, 1944. gadā, spēlējot ar rotaļu biedriem paslēpšanos, smagi kritis un satriecis celi. Trūcis padoma, ko darīt. Šverīnā Vācijā, to ārstējis Dr. Ekšteins. Ieguvis kaulu tuberkulozi, ārstēšanos turpinājis. 1946. gadā iegājis par jaunu slimnīcā. Celī bijis sakrājies ūdens. Līdz 1949. gadam varējis iet vēl bez spieķa. Pirms četriem gadiem doc. Alksnis Lībekā konstatējis pasliktinājumu, kas spiedis operatīvā ceļā izņemt savainotai kājai ceļa locītavu, 3 cm platumā. Kopš tā laika Uldis bez spieķiem nevar iztikt.

Ne jau aiz ļaunuma, bet draiskulības skolas biedri viņam kādreiz pateikuši skarbāku vārdu. Uldis tas tā sāpinājis, ka no tā laika viņš atrāviens vēl vairāk no ļaudīm. Viņš atturas iet pat uz dušām, bet nomazgājas citu neievērots savā istabīnā. Turpat viņš izmazgā savu veļu.

Mazā internāta istabīnā ir viņa pasaule, kur norit nevien viņa ikdiena, bet kur rod dzīvu elpu arī daudzi viņa nodomi. Nesen viņš klusībā pats uzbūvēja mikroskopu. Viņu sevišķi saista ķīmija un astronomija. Ar skubu viņš izlasa visu jaunāko par raķešu pētījumiem.

Kā tas ir ar vientuļības mīlētājiem, Uldis daudz lasa. Kaut arī tikai retu grāmatu izdodas nopirkt, viņš izsūta apgāda katalogus. Arī tie ko stāsta, un ir labi zināt, kādas grāmatas vispāri dabūjamās.

Skolotāji Uldi raksturo kā labu un cītīgu skolēnu. Izglītības gaitas viņš turpinās. Pirms 1951. gada viņš vēlējās emigrēt, bet veselības dēļ viņu noraidīja. Tagad viņš pieķēries ar visu sirdi Augustdorfas skolai, savām grāmatām, pašā konstruētiem rīkiem. Kādu nakti internāta pārzinis viņu pār-

steidza kurpes lāpot. Varbūt Uldim negribējās to darīt dienā, kur tas saņemtu kādu biedru zobgaļību.

Tiklīdz kāds grib Uldim izpalīdzēt ar naudu vai ko citu, kam materiāla nozīme, Uldis steidzas atbildēt: „Iztikt var!“ Ja citi zēni brīžiem gaužas, ka vakaros gribas ēst, jo pēdējā ēdienu reize internāta bijusi ap četriem, Uldis tikai mierīgi nosaka: Iztikt var...

Uldis pat bijis iedomājies naudu krāt. Šī krāšanas procedūra gan ievilkto ilgi, ja vienu dienu pēc Jaungada, negaidot, archibīskapa tēvs tam nebūtu atsūtījis trīsdesmit markas. „Nu ir rokā pulksteņi!“ — teica Uldis. Izrādījies, ka viņa krāšanas griba radusies pulksteņa dēļ. Diez' vai Uldis vēl šogad pulksteni būtu redzējis, ja nepienāktu klāt šī neparedzētā nauda.

Kāda gādīga latviete, kas vēro un priecājas par Ulža gaitām, saka: „Ar kāju vēl nebūtu tik ļauni, bet bēdas gan par to, ka Uldis tik vājš.“ Tiešām viņa seja dzeltenīgi bāla, smagā slimība jaunekli samocījusi. Tomēr, pietiek ieskatīties viņa acīs, lai redzētu možu apņēmību un zināšanas alkas. Šīs acis liekas kautkur redzētas, un, ja arī ne redzētas, tad par tām kautkur lasīts, — varbūt Atraitnes dēļ. **Sd.**

Augustdorfā, februārī.